

לפני 25 שנה

תחת הכותרת "לחם, אהבה, קינאה" כתבה על ויטוריו דה-סיקה, מראשי הניאוריאליזם של הקולנוע האיטלקי, בלוויית ראיון עימו. במדור הסיפור הקצר התפרסם סיפורו של מייס אסון מעגן, אורי גלון, "המקלען".
בשער הגיליון: תצלום מירון השרון 1954.

גיליון, "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, סיקר בכתבת-שער נרחבת את "מירון השרון 1954", מירון אישנים שנערך בחפז מערכת "העולם הזה". עמנואל פרט, הכתב הראשי של השבועון, תיאר בכתבתו "חינוך שחור-לבן" את שערורית ההפרדה במערכת החינוך ברחובות, שנועדה ליצור חינוך ערף לבניהם של האשכנזים לעומת חינוכם של הספרדים. תחת הכותרת "קלושמרל בעפולה" הופא סיפור התי-פרודיה של המועצה הדתית כבירת הנגב, בראשותו של הרב אשר קירשטיין. עמוס קינן, במדורו, "הסכין המשומט", פירסם

"העולם הזה" 883
תאריך: 22.9.54

בחירות אזוריות נוסח דויד בן-גוריון * המישפחה שניסתה להימלט מהארץ בסירה * גודו המישפחתי של רחבעם זאבי

העם

ריח חדש

ריח של סתיו החל מרחף השבוע בשפי לה ובהרים. יחד עימו ריחף במרחב ריח מזור, נשכח זמן. היה זה ריח של שלום. איש לא ידע בדיוק מנין באו השמר עות. הן צצו כאילו מעצמן. כפרי הדר אחרי הגשמים הראשונים. פתאום ידעו הכל: הערבים הבטיחו לאמריקאים שהם מוכנים לשלום, בתנאי שישראל תסכים לתנאים הנראים לערבים.

הפעם לא נעם הריח גם לאפס של שוח-ריה שלום המושבעים בישראל. איאפשר היה לתאר כלל שלום שיהוויר את גלגלי ההיסטוריה אחורה. לנובמבר 1947. יותר מדי דם זרם בינתיים בשדות פלשת ובי גבעות הגליל. תימרון הערבים לא הבטיח שלום מהיר, אלא הגברת הלחץ האנגלור אמריקאי על ישראל.

אמר השבוע דיפלומט ישראלי: "אל נשלה את עצמנו! הערבים עוד אינם מוכנים לשלום. הם עכשיו בשלב מסוכן מאד: הם כבר התחזקו די צרכם כדי שלא יפתחו מישראל, אך הם עדיין לא התחזקו די צרכם כדי שירגישו ביטחון עצמי אמיתי, שיאפשר להם לראות את ישראל באופן אויביטיבי..."

אותו דיפלומט רמז בדבריו, כי על יש-ראל לחכות להתפתחות מצב-הרוח הערבי. אולם לא היתה זאת דרך בטוחה בירי. היתה צפויה הסכנה, שבהעדר תוכנית-שלום ישראלית ברורה ומוצקת, ה-נשענת על צרכי ישראל וכוחה, תצטרך ישראל להתגונן מפני תוכנית שתסתמך על צרכי שליטי ערב — והכוח האמריקני.

מיפלגות

השיטה והדרך

עשרות רבות של שוטרים וקציני מיש-טרה רבים הקיפו בסוף השבוע שעבר את בית-גורדון ברחובות. באולמו התכנסו כי 100 איש — מרכז מפא"י, כמה דקות לפי-ני שנפתחה הישיבה הופיע משדה-בוקר החבר החשוב ביותר, לבוש חאקי, דויד בן-גוריון: ישיבה זו ותוצאותיה היו על-י-לות להכרעה אם ומתי יחזור בן-גוריון לוויה המדינית.

בן-גוריון ביוזבו זמן רב בניתוח המצב המדיני, הנראה אחרת כנגב מאשר בי-בניין הכנסת בירושלים. הוא חזר על הסיסמות הרגילות של אייהסכמה לכל-ויתורים על פעולותינו במיסגרת הסוב-רבית של המדינה. אולם הקהל לא בא לשמוע ציונות זו: הוא חיכה לשמוע את דבריו המעשיים של בן-גוריון. ההמתנה לא היתה ממושכת, ובן-גוריון העמיד בפ-ני הקהל את תוכניתו לבחירות אזוריות, בניגוד לשיטת הבחירות היחסיות הקיי-מת עתה. הוא תבע לנסות להעביר שיטה זו עוד בכנסת הנוכחית, אם יסכימו הציר-נים הכלליים להצבע עבודה.

בוויכוח, שבא אחרי דבריו, היה ברור כי רוב חברי מרכז המפלגה תומכים בי-הצעת בן-גוריון, אם כי אחדים מהם עור-רו שאלות חמורות. שאל אחד: מה יהיה על האיזורים החקלאיים, בהם עלולה מפי"ם לקבל רוב? בן-גוריון לא המתין לתירו להשיב, ופרץ בקריאת-ביניים: "זה תלוי מי ייסמן את האיזורים". וכששאל

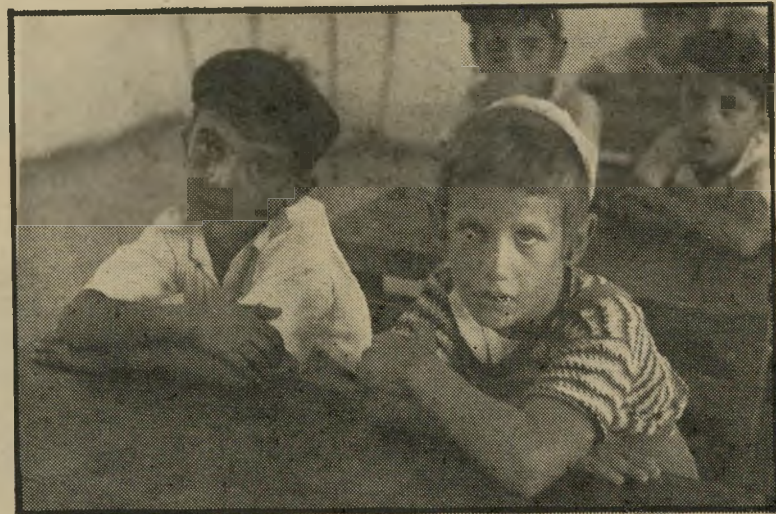
הקטנה, שנעצרה על-ידי משמר-החופים מול חוף נהריה, קם ממקומו והשיב בשי-קט: "להצליח".

מאחר שהרצליה נמצאת במרכז הארץ, ולא בצפונה, התעורר חשד בלב אנשי המשמר. הם גררו את הסירה לנמל חיפה, חקרו את נוסעיה, אברהם סייפרד ובני-מישפחתו, וגילו פרשה מוזרה עד למאד.

פריץ סייפרד היה גרמני טהור. אולם דיעותיו האנטי-נאציות הביאו אותו אל בין גדרות מחנה-ריכוז גרמני, שהיה מלא וגדוש ביהודים. הוא החליט להתגייס ול-עלות לארץ, וברגע בו שיתרר הצבא הי-אדום את יושבי המחנה, הפך פריץ לאבר-רהם, בני משפחתו של אברהם התגייסו-אף הם, בנו הבכור, מרכוס, הפך לשמעיה; בנו השני, פריטיוף, הפך לאבטליון; אש-

משתתף אחר, מה יהיה על הלי-אביב, בה-עולמים הציונים הכלליים לזכות ברוב, ענה בן-גוריון, כי השיב על כך בקיאות-הביניים הקודמת שלו.

המצפון התל-אביבי. ההתנגדות הרעיונית-פוליטית היחידה הובאה על-ידי חברה-הכנסת הרצל ברגר, אשר טען כי במדינה כה קטנה אין לכל איזור אינט-רסים משלו. הוא אמר כי הבעיות העומ-דות כיום לפנינו אינן בעיות של איזור מדיניות החוץ וענייני הביטחון. הוא טען כי בחירות אזוריות מוצדקות רק במדי-נות גדולות מאד, שבהן יש בעיות מקר-מיות ייחודיות, ויש לפעמים אפילו אופי-לאומי שונה לתושבי איזור מסוים. "מה יהיה", אמר, "אם יחשוב ציר מפא"י מתל-אביב כי אין הצדקה לקריה-קורן-הנגב למ-

על פסגת אחד, בכיתה א' של בית-הספר מוריה בשעריים, יושבים בוחותא שמואל הבלונדי ודויד שחוריהשער. המורה, אשכנזי, טוען כי אין הבדל עדתי בין האינטליגנציה שלהם.

חינוך שחור-לבן

תותה, מאריה, הפכה לשרה: הבת, ברברה, כונתה בשם רות. שרשרת תלאות. כראוי לגר המכבד את עצמו הצטרף אברהם להפעל המזי-רחי, ועלה לישראל בשנת 1949, השתכן בכפר-סבא וניסה להקים מיפעל לצבעים. עד כאן הכל טוב ויפה. אולם מכאן החלו התלאות. שותפיו של סייפרד למיפעל-הצבעים רימוהו והציגוהו ככל-ייריקי.

הבנים ראו את המצב הקשה של אביי-הם, והחליטו לבוא לעזרתו: שמעיה-מרי כוס החל לעבוד במלון השרון כשוליי-טכנים ורות-ברברה החלה לעבוד כאור-גת בבית-החרושת סריגון. אולם אברהם לא היה מוכן לחיות כשפיל על חשבון ילדיו. הוא החל לחפש עבודה במלוא מרצו, ומצא משרה בכתיה-זיקוק בחי-פה. הוא קיווה כי יצליח לצבור כסף, להתחיל בייצור הצבעים מחדש אולם השימחה לא ארכה: בינתיים התברר כי אין לו כל אפשרות להעביר את המישי-פחה לחיפה, ולשכנה בתנאים הגונים. אבי-רהם שקע בייאוש תהומי: הוא החליט לחזור לחיק עמו ומולדתו הקודמים. רעיון גאונזי. סייפרד פנה למיסיון ולי-ממשלת בון (גרמניה), ונזכח כי איש לא יסייע לו לעזוב את הארץ וכי יהיה עליו להגיע לגרמניה בכוחות עצמו.

ההכרח הוליד רעיון גאונזי: סייפרד מסר את 700 הלירות אותן חסך לדייג מטבריה, וקיבל תמורתן סירת מפרש, וי-העבירה ליפו במשאית. עד מהרה היה

רות שהדבר עלול לגרום נזק זמני פעוט לתושבי-העיר. בהתאם למה יצביע — בי-התאם למצפונו הלאומי, או בהתאם למצ-פונו התל-אביבי?"
אולם חברי מרכז מפא"י היה ברור כי אלה הן "בעיות תיאורטיות מדעיות", כפי שהגדיר אותן אחד מחברי המרכז. הבעיה המעשית היתה פשוטה: האם שיי-טה זו תביא למפא"י את הרוב שבו היא תוכל לפעול ללא צורך בקואליציות גדר-לות? הוא התנאי שרובו של בן-גוריון לחיים הפוליטיים. מרכז מפא"י היה ברור בו סבור שכן הדבר: 52 הצביעו בעד השיטה החדשה. 6 (ביניהם: שמואל דיין, ברי-ביהאי, הרצל ברגר ושלמה לביא) הצביעו נגד ההצעה ו-17 איש נמנעו מי-הצבעה.

היה ברור לכל, כי הבעיה לא תיפתר ברחובות. מנגנון מפא"י חייב עתה לה-כין את הצעת חלוקת האיזורים בקוויה הכלליים, להביאה למשא-ומתן עם הציר-נים הכלליים.

יורדים

סירת הברבור

"עיצרו! לאן אתם מפליגים?"
אחד מארבעת האנשים שישבו בסירה

הכל מוכן להפלגה הארוכה. אולם ברגע האחרון אירע משגה: רות הכריזה שהיא נשארת בארץ, וככונתה להינשא לחברה, סמל בצה"ל. אברהם נדהם, אך נתן לה את ברכתו והפליג לדרך הארוכה. בשבוע שעבר שרה תוכנית המסע את שירת הברבור שלה. מישפחת סייפרד, שנעצרה על-ידי מישמר החופים, הובאה לפני שופט-השלום החיפאי אברהם סלוצי-קי, וזכתה לעונש קל יחסית: שבעה ימי מאסר או 30 לירות קנס. ארבעת הנאש-מים בחרו במאסר: לא היתה להם אף פרוטה.

במרחב

המוסד והקוויסאר

השבוע שוב נשאו מדינאי ארצות-הב-רית מבטים מודאגים לעבר המרחב, שלחו לנציגיהם הוראות דחופות לחקור את שיג-שוג התנועות הקומוניסטיות בארצותיה. סיבת הדאגה: מאסרם של 400 קציני-צבא פרסיים, שנאשמו באירגון תאים קומוניס-טיים בתוך יחידותיהם.

המסקנות הראשונות של החקירה לא הצליחו להפיג את הדאגה. להיפך, הם הגדילו אותה כפל כפליים: נתגלה כי הקומוניסטים קנו להם נקודות-אחיזה חז-קות במצריים, סוריה ולבנון. עוד התברר, כי בחודשים האחרונים זרמה הפעילות הקומוניסטית בארצות אלה לא באפיקי-תנועות-הפעולים השונות, אלא באמצעות מי שהיתה אויבתו הגדולה ביותר של הקרמלין — הכנסייה הסורית-אורתודוקסית. לאחרונה ביקרו אחדים ממנהיגי הכנסייה במוסקבה, וביקורם היה שקול בזוה, פשו-טו כמשמעו: הרוסים מסרו להם את שק-הזהב המסורתי, שהכיל 10 אלפים רובי-לים, לטובת "האחים הסוריים".

השבוע נתגלה, כי הרוסים לא הסתפקו בגיבוש יחסים עם הכנסייה הסורית ומי-עוטים נוצריים אחרים במרחב, שלחו את זרועותיהם גם לעבר הרוב המוסלמי: 200 אנשי-ידת מוסלמים בסוריה, לבנון ומצ-ריים קיבלו הזמנות לבקר באזורים המוס-למיים של ברית-המועצות. הגוש המערבי הועמד בפני שותפות מיוחדת במינה: הכומר, המוללה והקו-מיסאר.

אנשים

● דרך אחרת לחנך את ילדיו גילה רחבעם (ראנד) זאבי, איש הפלמ"ח שיצא לא מכבר לחופשת-לימודים. בביתו סימן גאנדי על כל דלת את מטרת החדר במונחים צבאיים. בין השאר: "מפקדת פלוגת מהוה" על דלת המטבח, "בסיס ציוד מהוה" על דלת בית-השימוש. שני ילדיו מינה גאנדי בהתאם לרשום על דלת חדרם, לסגן מפקד-גידוד ולקצין מודיעין, מפקד-הגדוד עצמו עוסק לפי שעה בלימוד אנגלית.

● סערה חוללה השבוע השייך הברדואי חובב מכונות-הפאר והנערות היפות, שייך סולומאן אל הזוירי, שפנה בי-מיכתב ארוך, מלא פסוקי קוראן, אל מיש-רדי-הדתות, ותבע לשוב ולהתיר לבני הי-מיעוט המוסלמי לשאת שתי ג'שמים ויותר.

● שק-הזהב האחרון נמסר לכנסייה הי-סורית-אורתודוקסית בשנת 1913, על-ידי ניקולאי השני, קיסר רוסיה.